

Βουλή: Ομιλία Μητσοτάκη για το νομοσχέδιο της ανώτατης εκπαίδευσης

Βουλή: «Ύστερα από δεκαετίες αυτή η κυβέρνηση έρχεται να απελευθερώσει την δράση των πανεπιστημίων από την εκτελεστική εξουσία, παύει δηλαδή ο κρατικός πατερναλισμός», υπογράμμισε ο πρωθυπουργός.

Ολόκληρη η ομιλία του πρωθυπουργού

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι επιτρέψτε μου να ξεκινήσω εκφράζοντας την οργή μου για την άνανδρη επίθεση στα γραφεία του ραδιοφωνικού σταθμού Real. Να μην έχετε καμία αμφιβολία ότι η πολιτεία θα κάνει ό,τι χρειαστεί για να εντοπίσει τους δράστες και να λογοδοτήσουν στη Δικαιοσύνη. Η ελευθερία του Τύπου στην πατρίδα μας ούτε φιμώνεται, ούτε περιορίζεται από τέτοιες τρομοκρατικές ενέργειες.

Επιτρέψτε μου τώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μιλήσω για το πολύ σημαντικό νομοσχέδιο το οποίο μέχρι το τέλος της εβδομάδος θα έχει γίνει νόμος του κράτους.

Μια κοπέλα 18 χρόνων, από την Αθήνα, περνά στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Ξάνθης. Εκεί μαθαίνει πως η Πολυτεχνική σχολή του Δημοκριτείου έχει ένα κοινό πρόγραμμα με το τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης και το επιλέγει. Στον τρίτο της χρόνο γράφεται στο εσωτερικό Erasmus και παρακολουθεί ένα θερινό εξάμηνο στην Κέρκυρα, στο τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Επιστρέφει στη Θράκη και παίρνει το πτυχίο της.

Το πανεπιστήμιό της, όμως, συνεργάζεται με γαλλικό εκπαιδευτικό ίδρυμα. Έτσι, αποφασίζει να συνεχίσει τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Παρίσι. Μάλιστα, λίγο αργότερα επιλέγει ένα τριετές βιομηχανικό διδακτορικό, το οποίο μόλις έχει εγκαινιαστεί. Ξεκινά τη διατριβή της ενώ ταυτόχρονα μισθοδοτείται και μόλις την ολοκληρώσει στέλνει το βιογραφικό της και προσλαμβάνεται σε μεγάλη επιχείρηση με έδρα την Ελλάδα. Γιατί στα 26 της χρόνια, είναι πια ένα περιζήτητο στέλεχος, με πτυχία αλλά και με ένα τεράστιο εύρος γνώσεων και με πολύ πλούσιες εμπειρίες ζωής.

Σας διηγήθηκα το παράδειγμα μιας προσωπικής ιστορίας που δεν έχει γραφτεί ακόμα, όμως το νομοσχέδιο το οποίο σήμερα ψηφίζουμε φιλοδοξεί να την κάνει συνηθισμένη εικόνα στα χρόνια τα οποία έρχονται. Και στη θέση της πρωταγωνίστριας θα βρίσκονται χιλιάδες φοιτητές που θα αξιοποιούν τις ρυθμίσεις του. Οδηγοί τους οι νέες ευκαιρίες που θα προσφέρει το αναβαθμισμένο δημόσιο πανεπιστήμιο των «Νέων Οριζόντων», όπως είναι το όνομα το οποίο έχουμε δώσει σε αυτό το σχέδιο νόμου. Ενώ ο στόχος όλων όσοι θα ωφεληθούν από τις διατάξεις του θα είναι τελικά η απόκτηση γνώσης, ναι, αλλά και η βελτίωση της πιθανότητας καλής επαγγελματικής αποκατάστασης σε αρμονία με τις ανάγκες της οικονομίας της χώρας.

Η ανάδειξη της εκπαίδευσης σε μοχλό κοινωνικής κινητικότητας και ανάπτυξης ήταν ένας από τους έξι στόχους που έθετα τέτοια εποχή το 2019 στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης, με οριζόντια προτεραιότητα. Άλλωστε υπηρετεί και τους άλλους πέντε στόχους που τότε είχα προτάξει: τόσο την οικονομική ανάταξη με λιγότερους φόρους, λιγότερες εισφορές, τις περισσότερες δουλειές με καλύτερο εισόδημα, τη βελτίωση της ποιότητας της δημοκρατίας μας με ασφάλεια για όλους και με ισχυρή εθνική άμυνα και διπλωματία.

Σήμερα, ύστερα από 36 μήνες, το σύνολο αυτών των στοχεύσεων, το σύνολο των προγραμματικών μας δεσμεύσεων σχετικά με την Παιδεία, προωθείται και ολοκληρώνεται με το νομοσχέδιο το οποίο συζητούμε σήμερα -το όγδοο θέλω να θυμίσω κατά σειρά νομοθέτημα του Υπουργείου Παιδείας.

Συμπληρώνεται το τόξο αλλαγών για το οποίο είχαμε δεσμευτεί προεκλογικά: από τη διετή προσχολική εκπαίδευση με την ξένη γλώσσα, μέχρι το νέο σχολείο των σύγχρονων

μαθημάτων, των δημιουργικών δραστηριοτήτων, των 25.000 διορισμών εκπαιδευτικών, 16.200 που έχουν ήδη γίνει -οι πρώτοι διορισμοί εδώ και 12 χρόνια, τακτικού προσωπικού- και 8.500 που αναμένονται σήμερα.

Το νέο τοπίο συμπληρώνεται από τα 120 Πρότυπα και Πειραματικά Σχολεία, τα οποία τυγχάνουν πάρα πολύ θετικής ανταπόκρισης από την ελληνική κοινωνία, αλλά φυσικά και την έμφαση την οποία έχουμε δώσει στην εξειδικευμένη επαγγελματική γνώση και φυσικά τώρα στο πώς θα οικοδομήσουμε το πανεπιστήμιο του 21ου αιώνα.

Η επιλογή μας να δώσουμε προτεραιότητα στη δημόσια Παιδεία δεν ήταν τυχαία. Στο συγκεκριμένο πεδίο πίστευα και πιστεύω ότι εκδηλώνεται και ο κοινωνικός προσανατολισμός αλλά και τελικά η συνολική θεώρηση των πολιτικών δυνάμεων της χώρας.

Σε ό,τι μας αφορά, λοιπόν, οι προτεραιότητές μας παραμένουν αδιαπραγμάτευτες: η πρόσβαση σε ποιοτική γνώση και μάθηση για όλα τα Ελληνόπουλα, με κατάρτιση που θα τα βοηθά να χτίζουν με τη δική τους αξία το δικό τους μέλλον, ώστε να μπορούν να σταδιοδρομούν ως επιστήμονες ή ως επαγγελματίες σ' ένα ολοένα και πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Ισότητα δεν είναι η εξίσωση προς τα κάτω, αλλά οι ίδιες δυνατότητες στους ίδιους ανθρώπους με τις ίδιες φιλοδοξίες. Και «νοιάζομαι για τους νέους», δεν σημαίνει ότι τους χαϊδεύω τα αυτιά για να τους στρέψω σε σχολές με ανύπαρκτο αύριο. «Νοιάζομαι» σημαίνει να οπλίζω τα μυαλά και τη θέληση των νέων με τις κατάλληλες σπουδές, που θα τους επιτρέπουν να αρπάξουν τις ευκαιρίες του μέλλοντος, όχι γενικά κι αόριστα αλλά με βάση τα πραγματικά ζητούμενα της αγοράς εργασίας. Διαφορετικά, οι ψεύτικες υποσχέσεις κατασκευάζουν ψεύτικες ζωές.

Σε αυτές τις κατευθύνσεις του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης των σπουδών και της σύνδεσης με την επαγγελματική προοπτική κινείται το νέο νομοσχέδιο -όπως είπα, με τον τίτλο «Νέοι Ορίζοντες» να σηματοδοτεί το περιεχόμενό του- διευρύνοντας την ισχύ του δημόσιου Πανεπιστημίου, ανοίγοντας τις δράσεις του στο διεθνές πεδίο και απελευθερώνοντας τελικά τη διοίκησή του. Με άλλα λόγια οδηγώντας την Ανώτατη Παιδεία να ξανασυναντηθεί με τις βασικές αρχές της στη νέα εποχή.

Αυτές τις ρυθμίσεις τις κατήρτισε το Υπουργείο Παιδείας, πιστεύω όμως ότι ουσιαστικά τις έχει ήδη επιβάλει η ίδια η ελληνική κοινωνία. Γιατί τις δικές της, τελικά, απαιτήσεις μεταφράσαμε σε νομοθετικά άρθρα. Γι' αυτό και η απήχηση πολλών από τις διατάξεις του νομοσχεδίου -των περισσότερων θα έλεγα αν κρίνω και από τη δημόσια διαβούλευση- η απήχηση τους υπερβαίνει τα κομματικά όρια. Και ύστερα από μακρά διαβούλευση με την πανεπιστημιακή κοινότητα κάμποι μπορεί να έχουν ακόμα επιφυλάξεις για τα ζητήματα που άπτονται της διοίκησης των πανεπιστημίων, αυτά όμως είναι 10 άρθρα σε ένα νομοσχέδιο των 450 άρθρων. Η μεγάλη πλειοψηφία της πανεπιστημιακής κοινότητας δεν έχει επιφυλάξεις, αντίθετα στηρίζει τον κεντρικό πυρήνα του νομοσχεδίου.

Να θυμίσω κιόλας στην Εθνική Αντιπροσωπεία ότι και στην κοινή γνώμη όλες οι έρευνες καταδεικνύουν σχεδόν καθολική αποδοχή. Σε μια σχετική έρευνα που έγινε ακόμα και ψηφοφόροι της αντιπολίτευσης, δικό σας υποστηρικτές κ. Φίλη, χειροκροτούν καινοτομίες που εισάγονται με το νέο πλαίσιο. Προσέξτε: τρεις στους τέσσερις οπαδούς του ΣΥΡΙΖΑ συμφωνούν με το ελληνικό Erasmus. Τέσσερις στους πέντε οπαδούς του ΣΥΡΙΖΑ συμφωνούν με την καθιέρωση της πρακτικής άσκησης. Είναι συνεπώς η κατάλληλη πρωτοβουλία στην κατάλληλη στιγμή. Και βέβαια νομίζω ότι είναι και η ώρα η αξιωματική αντιπολίτευση να ακούσει τις φωνές των ιδίων των φίλων της.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο πρώτο κεφάλαιο, αυτό των γνωστικών εφοδίων, θα ήθελα να ξεχωρίσω την ευελιξία των νέων προγραμμάτων που καταργούν τα στενά επιστημονικά στεγανά. Δύο συγγενή τμήματα θα μπορούν πλέον να καταρτίζουν κοινά μαθήματα που να οδηγούν σε κοινό πτυχίο. Για παράδειγμα, δύο τμήματα Ιστορίας και

Ανθρωπολογίας θα έχουν τη δυνατότητα, πλέον, να συμπράττουν απονέμοντας τίτλο Ιστορίας και Ανθρωπολογίας, ένα πτυχίο το οποίο προφανώς αντανακλά μεγαλύτερο εύρος γνώσεων.

Ταυτόχρονα εισάγονται και τα διπλά προγράμματα σπουδών, που θα οργανώνουν τμήματα οποιουδήποτε πανεπιστημίου στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, απονέμοντας διπλό τίτλο σπουδών. Το Μετσόβιο Πολυτεχνείο συνεργάζεται ήδη με το Columbia σε διαφορετικές ειδικότητες μηχανικών, οι οποίοι αποφοιτούν με δύο πτυχία. Προφανώς είναι μία διαδικασία που αξιοποιεί πολύ καλύτερα τον χρόνο των φοιτητών και διαμορφώνει αποφοίτους με γνώσεις σε πολλά επιστημονικά πεδία.

Τον ίδιο στόχο θα υπηρετεί και το ελληνικό Erasmus, που θα διαρκεί ένα εξάμηνο, όσο και το ευρωπαϊκό. Όμως εδώ είναι σημαντικό ότι οι ανταλλαγές φοιτητών θα μπορούν να γίνονται και μεταξύ μη συναφών τμημάτων κι έτσι οι νέες και οι νέοι μας να μπορούν να ανιχνεύσουν ένα διαφορετικό ακαδημαϊκό αντικείμενο, σε μία άλλη σχολή, ενδεχομένως σε μία άλλη πόλη, για ένα εξάμηνο.

Αποδίδω εξαιρετικά μεγάλη σημασία κα Υπουργέ σε αυτόν τον θεσμό και είμαι σίγουρος ότι οι φοιτητές, οι νέοι φοιτητές των δημοσίων πανεπιστημίων μας θα τον αγκαλιάσουν, θα μπορέσουν με αυτόν τον τρόπο όχι απλά να οξύνουν τη διεπιστημονική τους αντίληψη δίπλα σε άλλες μεθόδους διδασκαλίας, αλλά κυρίως να γνωρίζουν τη ζωή σε άλλες γωνιές της πατρίδας μας, όπου εδρεύουν πανεπιστήμια.

Ένας εξαιρετικά επιτυχημένος ευρωπαϊκός θεσμός -γιορτάσαμε και πρόσφατα τα 35 χρόνια Erasmus στην Ελλάδα- γίνεται πια πραγματικότητα και για τα ελληνικά δημόσια πανεπιστήμια.

Κατοχυρώνονται ακόμα δύο καινοτομίες: οι Σπουδές Κατεύθυνσης, οι οποίες θα οδηγούν σε εξειδικευμένο τίτλο σπουδών και τα προγράμματα Εφαρμοσμένων Επιστημών και Τεχνολογίας με διάρκεια 3,5 έτη και υποχρεωτική πρακτική άσκηση. Πρόκειται για δύο εκπαιδευτικές γέφυρες προς το επάγγελμα το οποίο θα επιλέξει αργότερα ο κάθε πτυχιούχος, ώστε μετά τις σπουδές του να είναι πραγματικά έτοιμος να ξεκινήσει τη σταδιοδρομία του.

Με αυτές τις αλλαγές και πολλές ακόμα -στις οποίες δεν έχω τον χρόνο να αναφερθώ- το δημόσιο πανεπιστήμιο στην πατρίδα μας μπαίνει επιτέλους σε μια παγκόσμια εκπαιδευτική τροχιά. Παύει να είναι προσανατολισμένο στα στενά όρια ενός μόνο γνωστικού αντικείμενου, οικοδομεί πολύ πιο ολοκληρωμένους επιστήμονες, πιο ολοκληρωμένες προσωπικότητες. Θέτει οριζόντια τα εργαστήρια και τις βιβλιοθήκες του στην υπηρεσία τελικά όλων των φοιτητών της χώρας. Ανοίγεται με τόλμη το ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο σε διεθνείς συνεργασίες, ενώ μπορεί να εξειδικεύει τις σπουδές του με στόχο αυτές να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Πρακτικά, οι φοιτητές μας δεν πρέπει να βλέπουν τη σχολή τους ουσιαστικά ως μια τετραετή παράταση της σχολικής τους δραστηριότητας πριν από τη δύσκολη στιγμή της αναζήτησης δουλειάς. Σίγουρα δεν πρέπει να βλέπουν τη φοίτησή τους ως μια «μηχανή» απονομής πτυχίων χωρίς πραγματικό αντίκρισμα στην αγορά εργασίας.

Και είναι σημαντικό η ζωή τους, μέσα και έξω από τα αμφιθέατρα, να είναι γεμάτη νέες παραστάσεις, νέα βιώματα. Επιστημονικές αλλά και βιωματικές εμπειρίες που το νέο δημόσιο πανεπιστήμιο μπορεί να τους προσφέρει. Αλλά και δρόμους που θα κάνουν ομαλότερη τη μετάβασή τους στον επαγγελματικό στίβο.

Και μια ακόμη τομή, εξίσου σημαντική: τα νέα προγράμματα θα ιδρύονται πια από τα ίδια τα πανεπιστήμια. Παύει δηλαδή αυτός ο πατερναλιστικός κρατισμός που ήθελε τον εκάστοτε Υπουργό Παιδείας να έχει άποψη, να εγκρίνει ουσιαστικά τι θα διδάσκονται οι φοιτητές. Αυτό θα το αποφασίζουν τα ίδια τα ιδρύματα και θα το πιστοποιεί η Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Ύστερα από δεκαετίες, λοιπόν, αυτή η κυβέρνηση έρχεται επιτέλους να απελευθερώσει την ακαδημαϊκή δράση από την επιρροή της εκτελεστικής εξουσίας.

Αυτά για τα προπτυχιακά. Γιατί αλλάζει εκ βάθρων και ο δεύτερος και ο τρίτος κύκλος σπουδών, τα μεταπτυχιακά και τα διδακτορικά. Τα πρώτα θα συστήνονται τώρα με απλή απόφαση της Συγκλήτου και πιστοποίηση της Εθνικής Αρχής, χωρίς την έγκριση του Υπουργείου. Και τα πανεπιστήμια θα είναι αυτά που θα ορίζουν ελεύθερα τα τυχόν διδάκτρα και τις πηγές χρηματοδότησης, όπως και τους διδάσκοντες αλλά και τις συνεργασίες με ξένα Πανεπιστήμια, ιδίως σε κοινά ξενόγλωσσα προγράμματα.

Όσον αφορά το τελικό στάδιο σπουδών, εισάγεται για πρώτη φορά στην πατρίδα μας ο θεσμός των βιομηχανικών διδακτορικών. Είναι μία διεθνής πρακτική στην οποία συμπράττει ο δευτερογενής τομέας, συνδέοντας τις σπουδές στην πράξη με την έρευνα και την παραγωγή. Ο υποψήφιος διδάκτορας θα μπορεί να συνάπτει σύμβαση με το ίδρυμά του και με μία επιχείρηση, για να ετοιμάσει τη διατριβή του σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο. Στο μεταξύ, όμως, θα αμείβεται κανονικά, αξιοποιώντας τις υποδομές και των δύο.

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα είναι μετά στη διάθεση τόσο του πανεπιστημίου, όσο προφανώς και του φορέα που τη ζήτησε. Το κέρδος ωστόσο θα είναι συνολικότερο, καθώς οι ελληνικές επιχειρήσεις, η ελληνική οικονομία, θα αναπτύσσονται πιο γρήγορα με πυροδότη την ουσιαστική εφαρμοσμένη έρευνα. Και ακριβώς γι' αυτό 35 εκατομμύρια από το Ταμείο Ανάκαμψης θα διατεθούν για να καλύψουν τριετή βιομηχανικά διδακτορικά των πανεπιστημίων μας. Αυτό σημαίνει εθνική Παιδεία στην υπηρεσία της εθνικής οικονομίας.

Και να ανοίξω μία παρένθεση: θα αναμένω με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, κα Υπουργέ και κύριοι εκπρόσωποι των κομμάτων, πώς θα τοποθετηθείτε όλοι στην κατ' άρθρον ψηφοφορία η οποία θα ακολουθήσει την ψηφοφορία επί της αρχής. Γιατί είναι εύκολοι οι γενικόλογοι αφορισμοί, αλλά εδώ θα κληθείτε να τοποθετηθείτε συγκεκριμένα αν συμφωνείτε ή διαφωνείτε με όλες αυτές τις διατάξεις στις οποίες αναφέρθηκα. Μην βρεθούμε ξαφνικά στη θέση να διαπιστώνουμε ότι ενώ έχετε διαφωνήσει επί της αρχής, υψώνοντας πολύ τους τόνους αντιπαράθεσης, έχετε φτάσει να ψηφίσετε παραπάνω από τα μισά άρθρα του σχετικού νομοσχεδίου. Για να πέσουν οι μάσκες της υποκρισίας, επιτέλους, και σε αυτή την αίθουσα.

Θα επιμείνω, λοιπόν, στη σημασία της μεταρρύθμισης, όχι απλώς γιατί επιτέλους απενοχοποιεί τη σύνδεση του πανεπιστημίου με την αγορά, ούτε μόνο γιατί θέτει τα μυαλά της χώρας στην υπηρεσία της ανταγωνιστικότητάς της. Αλλά κυρίως γιατί ανοίγει το δρόμο της εξέλιξης σε νεαρούς επιστήμονες που δεν έχουν τα οικονομικά μέσα να ταξιδέψουν στον κόσμο της έρευνας. Τώρα, αντί να φύγουν στο εξωτερικό ή να εγκαταλείψουν την προσπάθειά τους, μπορούν να κάνουν αυτήν ακριβώς την δουλειά εδώ, στον τόπο τους. Η εργασία τους θα αμείβεται αξιοπρεπώς και ταυτόχρονα η διατριβή τους θα γίνεται διαβατήριο για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Ενώ και απ' την άλλη πλευρά οι επιχειρήσεις της πατρίδος μας θα πάψουν να στρέφονται εκτός συνόρων αναζητώντας την καινοτομία.

Τώρα, ο άλλοτε μεγάλος απών, το ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο, επιστρέφει για να ανταποκριθεί στο διπλό καθήκον του: να μορφώσει τους νέους Έλληνες αλλά να διαμορφώσει και τη νέα Ελλάδα. Και, στον ίδιο αναπτυξιακό ρόλο, η τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα πανεπιστήμιά μας, θα μπορούν πλέον τα ίδια να συγκροτούν στο εσωτερικό τους θερμοκοιτίδες νέων επιχειρήσεων. Για παράδειγμα, αν κάποιος απόφοιτος ή και μεταπτυχιακός σπουδαστής έχουν μία ρηξικέλευθη επιχειρηματική ιδέα αλλά όχι τα μέσα και τους πόρους για να την υλοποιήσουν, το πανεπιστήμιο πια θα μπορεί, με θεσμική κατοχύρωση, να βρεθεί δίπλα τους. Να τους στεγάσει, να τους διαθέσει εξοπλισμό, να ορίσει συμβούλους καθηγητές για το νέο εγχείρημα.

Θεσμοθετείται, όμως, προσέξτε, και η αντίθετη φορά. Υπηρεσίες που μπορούν πια τα πανεπιστήμια να παρέχουν δωρεάν προς την ίδια την κοινωνία. Φοιτητές της Νομικής,

για παράδειγμα, να μπορούν να οργανώσουν γραφεία που θα πληροφορούν μικρομεσαίες επιχειρήσεις για θέματα προσωπικών δεδομένων. Ομάδες φοιτητών Ψυχολογίας που θα παρέχουν δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Τέτοιες δράσεις θα έχουν πλέον θεσμική κατοχύρωση αλλά και την υποστήριξη Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και φυσικά θα αποτελούν και πρόσθετα στοιχεία για την αξιολόγησή τους.

Τέλος, ακόμα μία γέφυρα μεταξύ της μόρφωσης και της εργασίας είναι η αναβάθμιση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών. Αυτή παύει να αποτελεί ένα απαξιωμένο, συχνά διεκπεραιωτικό στάδιο. Πρέπει να γίνει και γίνεται κανονικό μάθημα, που βαθμολογείται ως προς την απόκτηση πτυχίου. Παράλληλα, όμως, θα συνοδεύεται και από υποχρεωτική ασφάλιση και καταβολή αποζημίωσης. Θα αποτελεί ουσιαστικά μία πρόβα κανονικής εργασίας. Μία προσομοίωση της επόμενης μέρας.

Όλα αλλάζουν, λοιπόν, στο πανεπιστήμιο των Νέων Οριζόντων. Και φυσικά μαζί τους, ναι, αλλάζει και ο τρόπος διοίκησής τους, με πρώτη τομή τον τρόπο εκλογής των διδασκόντων, ώστε να εκλείψουν επιτέλους οι φωτογραφικές προκηρύξεις και τα κρούσματα ευνοιοκρατίας. Γι' αυτόν ακριβώς τον σκοπό εισάγονται φίλτρα αξιοκρατίας και αντικειμενικότητας, που διασφαλίζουν το αδιάβλητο της διαδικασίας. Γιατί και οι καθηγητές μας πρέπει να αποτελούν ζωντανά παραδείγματα για τους φοιτητές μας.

Το μητρώο γνωστικών αντικειμένων για τους υποψήφιους διδάσκοντες θα έχει τριετή διάρκεια και κυρίως θα καταρτίζεται σε ουδέτερο χρόνο, ώστε να μην επιτρέπεται η προκήρυξη εξατομικευμένων θέσεων. Αρκετά έχουν υποφέρει τα Πανεπιστήμιά μας από τέτοιες πρακτικές. Και το ίδιο θα ισχύει και για το μητρώο εκλεκτόρων του κάθε ιδρύματος, για να αποτρέπονται τυχόν ευνοϊκοί συσχετισμοί υπέρ συγκεκριμένων υποψηφίων. Ενώ και οι ίδιοι οι εκλέκτορες θα ορίζονται πλέον ηλεκτρονικά, με τη συμμετοχή και καθηγητών από άλλα πανεπιστήμια.

Επίσης, κάθε πανεπιστήμιο θα εκπονεί ένα σχέδιο ετήσιων προσλήψεων, με βάση τις πραγματικές ανάγκες των τμημάτων του, προκειμένου να μην προκηρύσσονται θέσεις αυθαίρετα. Αλλά και το έργο των νυν διδασκόντων αποκτά ένα νέο πλαίσιο. Η απασχόλησή τους γίνεται πιο ευέλικτη και αναγνωρίζεται η προϋπηρεσία τους. Παράλληλα, απλουστεύονται οι μετακινήσεις τους για ερευνητικά προγράμματα και επιτέλους εξορθολογίζεται το καθεστώς της παράλληλης απασχόλησής τους σε πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Την ίδια στιγμή, αναθεωρείται ριζικά ο τρόπος με τον οποίον αντιμετωπίζεται η δημιουργία νέων πανεπιστημιακών μονάδων. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο παράδειγμα αδιαφορίας για την εκπαίδευση, αλλά και εκμαυλισμού της κοινωνίας, από τη μαζική ίδρυση τμημάτων που αποφάσισε η προηγούμενη κυβέρνηση λίγο πριν φύγει.

Τμήματα από το τίποτα και για το τίποτα. Τμήματα που φτιάχτηκαν στα χαρτιά, χωρίς μελέτη, χωρίς σχεδιασμούς, χωρίς πόρους, χωρίς σκοπιμότητα και σίγουρα χωρίς βιωσιμότητα. Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, ότι από τις πρώτες κινήσεις μας ήταν να έχουμε το θάρρος να αναστείλουμε τη λειτουργία 37 τμημάτων που εξαγγέλθηκαν προεκλογικά και κυρίως «στο πόδι». Όπως ακυρώσαμε και τη δημιουργία μιας ακόμα, της τέταρτης, Νομικής σχολής. Ενώ το Υπουργείο βοήθησε ταυτόχρονα το Πανεπιστήμιο Πατρών να συνενώσει τμήματά του.

Η πολιτική μας αυτή τώρα, αποκτά κανόνες, καθώς το σχέδιο νόμου ορίζει με σαφήνεια πώς θα ιδρύνονται, πώς θα συγχωνεύονται, πώς θα μετονομάζονται ή πώς θα καταργούνται νέα τμήματα. Και αυτός ο νέος ακαδημαϊκός χάρτης θα είναι πιο ορθολογικός, θεραπεύοντας και πολλές από τις αγκυλώσεις της εξαιρετικά πρόχειρης ένωσης των ΤΕΙ με τα ΑΕΙ.

Θα αποτυπώνει τελικά τις πραγματικές ανάγκες και της Παιδείας και της οικονομίας. Θα είναι δυναμικός, αλλά και εξωστρεφής. Γιατί με τις νέες ρυθμίσεις τα πανεπιστήμια θα

μπορούν να ιδρύουν και ερευνητικά κέντρα πέρα από την έδρα τους, όπως και να μπορούν να δημιουργούν τα δικά τους παραρτήματα στο εξωτερικό.

Αγαπητοί συνάδελφοι, το ίδιο πνεύμα εκσυγχρονισμού, διαφάνειας και δημοκρατίας που διατρέχει το νέο πανεπιστήμιο χαρακτηρίζει και τη διοίκησή του. Εδώ η βασική καινοτομία είναι το 11μελές Συμβούλιο από έξι μέλη τα οποία θα εκλέγονται από το σύνολο των μελών ΔΕΠ και από ακόμα πέντε προσωπικότητες που θα τα επιλέγουν από καταξιωμένους ανθρώπους του χώρου του πολιτισμού, της οικονομίας.

Το Συμβούλιο θα έχει διοικητικές και οικονομικές αρμοδιότητες. Η Σύγκλητος διατηρεί πάντα τον πρώτο λόγο σε θέματα εκπαίδευσης. Το Συμβούλιο, όμως, θα εκλέγει τον Πρύτανη μεταξύ των έξι εσωτερικών μελών του. Επιλέγοντας και τον Εκτελεστικό Διευθυντή. Έτσι η διοίκηση μοιράζεται ορθολογικά ανάμεσα στον Πρύτανη και το Συμβούλιο. Είναι ένα συλλογικό μοντέλο το οποίο σήμερα -φαντάζομαι το γνωρίζετε- ακολουθούν τα περισσότερα πανεπιστήμια στον κόσμο, αντί της μονοπρόσωπης εξουσίας του Πρύτανη. Το ίδιο όμως δημοκρατική γίνεται και η συμμετοχή των φοιτητών στα όργανα των Πανεπιστημίων, ώστε να μπορούν να έχουν πραγματικό λόγο για τα θέματα που τους αφορούν.

Οι εκπρόσωποί τους θα αναδεικνύονται πλέον μέσω ενιαίου ψηφοδελτίου και θα απαρτίζουν ένα νέο σώμα, το Συμβούλιο Φοιτητών. Αυτό προφανώς θα είναι ανεξάρτητο από τα Διοικητικά Συμβούλια των φοιτητικών συλλόγων, τα οποία θα εξακολουθούν να λειτουργούν με τις διαδικασίες και τις συνδικαλιστικές παρατάξεις τους, όπως τις ξέρουμε ως τώρα. Και αποστολή του Συμβουλίου Φοιτητών θα είναι να εισηγείται στη διοίκηση θέματα που τους αφορούν. Γι' αυτό και πρέπει να εκπροσωπούνται και όλα τα τμήματα.

Και μία τρίτη σημαντική τομή αποτελούν οι νέες μονάδες που θα πλαισιώνουν τα ιδρύματα των Νέων Οριζόντων. Οι κυριότερες από αυτές είναι το Πανεπιστημιακό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας και η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογία της έρευνας, με καθήκοντα τα οποία φανερώνουν οι τίτλοι τους.

Αναβαθμίζονται όμως και οι υφιστάμενες υπηρεσίες, όπως τα κέντρα επιμόρφωσης και δια βίου μάθησης, τα ερευνητικά ινστιτούτα, αλλά και οι εταιρείες αξιοποίησης και διαχείρισης της σημαντικής περιουσίας που έχουν τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ίδρύματα. Η αρμοδιότητα μάλιστα της ίδρυσης νέων μονάδων στα πανεπιστήμια περνά πια από το Υπουργείο στη Σύγκλητο, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο το αυτοδιοίκητο. Ενώ ταυτόχρονα ανοίγουν και οι πόρτες στην ελεύθερη διακίνηση της μάθησης, καθώς στην Ελλάδα θα διδάσκουν στο εξής και επισκέπτες καθηγητές από το εξωτερικό. Οι Έλληνες ακαδημαϊκοί που διαπρέπουν εκτός των συνόρων σύντομα θα μπορούν να έχουν μερική απασχόληση στη πατρίδα τους.

Και κάτι τελευταίο, το οποίο όμως θα μπορούσα να αναφέρω και πρώτο. Με το νέο σχέδιο νόμου αυξάνεται δραστικά η φροντίδα για τον φοιτητικό πληθυσμό και πέραν των σπουδών. Προβλέπονται κέντρα ψυχολογικής υποστήριξης, στελεχωμένα από επαγγελματίες της ψυχικής υγείας, με δωρεάν ανοιχτή πρόσβαση σε κάθε φοιτητή. Και ενισχύεται η ειδική μέριμνα για φοιτητές με αναπηρίες, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβασή τους σε κάθε πανεπιστημιακή δραστηριότητα.

Το ελληνικό πανεπιστήμιο, άλλωστε, έχει αποδείξει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοί, ότι έχει τεράστιες δυνατότητες. Παρά τα προβλήματα που το πολιορκούν εδώ και δεκαετίες, εξακολουθεί να κρατά ένα υψηλό επίπεδο παράγοντας επιστήμονες που πρωταγωνιστούν στους χώρους του. Και αυτό συμβαίνει χάρη στο μεράκι των ανθρώπων του, στην επιμονή των σπουδαστών του και τη βοήθεια των οικογενειών τους. Οι δυνατότητες αυτές τώρα γίνονται πολύ περισσότερες και κυρίως αποκτούν νέα πεδία για να αναπτυχθούν, πραγματικά «Νέους Ορίζοντες».

Κυρίες και κύριοι βουλευτές, τα εκατοντάδες άρθρα του νομοσχεδίου που συζητούμε αντιμετωπίζουν πολλές από τις πραγματικές ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας. Ανάμεσά τους και την επιτάχυνση της διαδικασίας αναγνώρισης τίτλων σπουδών από

ξένα πανεπιστήμια. Ταυτόχρονα, όμως, συμπληρώνουν και ζητούμενα άλλων βαθμίδων, όπως η ανάπτυξη του ολόημερου σχολείου, που θα λειτουργεί πλέον μέχρι τις 5:30 το απόγευμα. Ενώ ρυθμίζουν ακόμα και ζητήματα που αφορούν την εκκλησιαστική εκπαίδευση.

Όλα αυτά παρουσιάστηκαν αναλυτικά και από την Υπουργό και από τον εισηγητή μας και είμαι σίγουρος ότι σε αυτά θα αναφερθούν και οι πολλοί συνάδελφοι που έχουν ζητήσει να λάβουν τον λόγο σε αυτή τη συνεδρίαση.

Περιορίζομαι, λοιπόν, να επαναλάβω τη βασική στόχευση της πρωτοβουλίας μας, που είναι η αποδέσμευση του δημόσιου πανεπιστημίου από γραφειοκρατικά αλλά και από ιδεοληπτικά βαρίδια, αλλά και από την κυβερνητική χειραγώγηση. Ωστε η ανώτατη Παιδεία να ξαναβρεί τον ρόλο της ως πραγματικός ιμάντας κοινωνικής ανόδου, κυρίως των πιο αδύναμων συμπολιτών μας. Σε μία βάση, όμως, ρεαλιστική με μαθήματα και προγράμματα σπουδών που θα δίνουν ισχυρά πτυχία και με πτυχία τα οποία θα αυξάνουν σημαντικά τις πιθανότητες να βρει κάποιος μία καλή δουλειά.

Το έχω ξαναπεί, ο απόφοιτος ενός ιδιωτικού σχολείου, το παιδί μίας ευκατάστατης οικογένειας, έχει περισσότερες δυνατότητες για σπουδές είτε εδώ, είτε στο εξωτερικό. Ένας νέος, όμως, με στενό οικογενειακό προϋπολογισμό πρέπει να βασιστεί αποκλειστικά στις δικές του δυνάμεις. Και αυτοί βρίσκονται στον πυρήνα του νομοσχεδίου, που φιλοδοξεί να κάνει πράξη το ίσο δικαίωμα στην ευκαιρία. Μιλώ όμως και για τον φοιτητή ο οποίος δεν φοβάται τις προκλήσεις και ο οποίος αντιπαθεί την αδράνεια. Αυτόν, κυρίως, οπλίζουν οι διατάξεις του νομοσχεδίου που σύντομα θα γίνει νόμος του κράτους.

Η εκπαιδευτική πολιτική είναι ταυτόχρονα διπλά κοινωνική πολιτική. Από τη μία πλευρά οπλίζει τη νέα γενιά να χτίσει τη ζωή της. Παράλληλα, όμως, αποτελεί μία άσκηση ευθύνης, προσπάθειας και ομαδικότητας που διαμορφώνουν τον πολίτη. Πρέπει, συνεπώς, να εδράζεται στην αλήθεια και την αξιοκρατία.

Οι νέοι άνθρωποι δεν είναι άβουλοι καταναλωτές υποσχέσεων. Είναι πλήρεις προσωπικότητες που οφείλουν να ξέρουν τι θα σπουδάσουν και τι ευκαιρίες τους προσφέρει το δημόσιο σύστημα εκπαίδευσης, για να μπορέσουν να απασχοληθούν στη συνέχεια.

Και προκύπτει έτσι η δεύτερη όψη, η κοινωνική όψη της τριτοβάθμιας Παιδείας και η σχέση της με τις ανάγκες της χώρας. Τα πανεπιστήμια, κυρίες και κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, δεν υπάρχουν απλά για να τυπώνουν πτυχία, αλλά να τροφοδοτούν την πατρίδα μας με επιστήμονες, την οικονομία της με στελέχη, την ανάπτυξή της με τα πορίσματα της έρευνάς τους. Και αυτή η αποστολή δεν υπηρετείται εάν δεν συνδεθούν οι σπουδές με την αγορά εργασίας. Αυτή είναι η σύνδεση που δίνει δουλειά στους αποφοίτους. Αυτή είναι η σύνδεση που δίνει μέλλον στην κοινωνία. Στην αντίληψη λοιπόν της κάθε πολιτικής δύναμης για το ρόλο του πανεπιστημίου κρίνεται τελικά εάν βρίσκονται στην όχθη της καθήλωσης ή του εκσυγχρονισμού.

Η πρώτη, η πολιτική που υπηρετείτε εσείς, ζητά ουσιαστικά να μην αλλάξει τίποτα, ενώ η δεύτερη απαιτεί νέα γνώση που θα οδηγήσει σε μία πιο παραγωγική σταδιοδρομία. Όπως κρίνεται, λοιπόν, και ποιος είναι ο αληθινά προοδευτικός: εκείνος που θέλει τη μόρφωση για λίγους που μπορούν ή εκείνος που φέρνει ίσες ευκαιρίες σε όλους με σπουδές που συνεπάγονται ένα καλύτερο μέλλον;

Απέναντι σε αυτές τις απλές αλήθειες αντιπαράθενται δυστυχώς ως τώρα μόνο κραυγές και σιωπές. Στην πολιτική ωστόσο, όπως και στη ζωή, τον πρώτο λόγο έχει τελικά η απόφαση. Ήρθε η ώρα, λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της αξιωματικής αντιπολίτευσης, να αποφασίσετε: είστε ή όχι με το ελληνικό Erasmus; Είστε ή όχι με τα διπλά πτυχία, με την αμειβόμενη άσκηση των αποφοίτων που οδηγεί στην εργασία; Θέλετε τελικά ή δεν θέλετε συνεργασία με κορυφαία ξένα πανεπιστήμια και την επιστροφή, τη μετάκληση κορυφαίων καθηγητών στην Ελλάδα; Συμφωνείτε ή δεν

συμφωνείτε να μεταφερθούν αρμοδιότητες από το Υπουργείο στις σχολές και αυτές να διοικούνται με συλλογικότητα, με διαφάνεια, με αξιοκρατία. Διαφωνείτε μήπως με τις ειδικές μέριμνες για την ψυχολογική υποστήριξη των φοιτητών ή των σπουδαστών με αναπηρία; Και, τελικά, είστε με ένα εξωστρεφές αυτόνομο, αυτοδύναμο, ανοιχτό πανεπιστήμιο ή όχι; Αυτά είναι τα ερωτήματα τα οποία τελικά μας καλεί να απαντήσουμε το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου.

Και ήμουν περίπου βέβαιος ότι στα ερωτήματα αυτά θα έδινε απάντηση ο αρχηγός σας, καθώς ήδη τα Μέσα τα οποία πρόσκεινται στον ΣΥΡΙΖΑ είχαν προαναγγείλει ακόμα μία σύγκρουση κορυφής στη Βουλή με αιχμή την Παιδεία. Πού είναι ο κύριος Τσίπρας σήμερα; Πού είναι; Μήπως συναντιέται με τον πρόεδρο, τον κ. Λυμπερόπουλο, ναι. Γιατί δεν είναι εδώ αλήθεια; Γιατί δεν είναι εδώ; Θα σας πω γιατί δεν είναι εδώ. Δεν είναι εδώ διότι αν ήταν εδώ θα αναγκαζόταν να τοποθετηθεί ο ίδιος για τις απίστευτες αθλιότητες του κ. Βερναρδάκη.

Θα έρθει όμως, θα έρθει, δεν μπορεί να μην έρθει. Και είμαι περίεργος αν θα έχει το πολιτικό θάρρος να ζητήσει ο ίδιος για λογαριασμό του χώρου που εκπροσωπεί μια προσωπική συγγνώμη από την Υπουργό Παιδείας. Δεν είμαι σίγουρος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι θα έχει το θάρρος να το κάνει. Διότι φοβάμαι ότι αυτό το οποίο είδαμε χθες δεν ήταν και δεν είναι ένα μεμονωμένο φαινόμενο.

Αυτός ο «βερναρδακισμός» είναι ουσιαστικά ένας «πολακισμός». Είναι ΣΥΡΙΖΑϊκός φαρισαϊσμός. Είναι αυτό το οποίο έχει αποκληθεί «ο εκτσογλανισμός της δημόσιας ζωής». Είναι το τελευταίο σκαλοπάτι του λαϊκισμού. Είναι η τοξικότητα για την οποία είχα προειδοποιήσει ότι θα δηλητηριάζει καθημερινά την πολιτική ατμόσφαιρα ο ΣΥΡΙΖΑ.

Και δυστυχώς δεν εκπορεύεται από εξαιρέσεις. Είναι ο κανόνας στο κόμμα σας. Είναι το διαβόητο «ηθικό πλεονέκτημα», γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πριν από τις αθλιότητες του κ. Βερναρδάκη είχαν προηγηθεί και άλλες αθλιότητες κατά της Υπουργού Παιδείας. Εσείς δεν μας λέγατε, κ. Φίλη, ότι έχει δύο παιδιά η Υπουργός και όταν μεγαλώσουν θα τη θυμούνται ως τη μητέρα που όταν ήταν μικρά κατέσφαξε, ως νέος Ηρώδης, 20.000 18χρονα παιδιά από τα πανεπιστήμια; Τα είπατε αυτά;

Όλα αυτά έχουν αρχή, μέση και τέλος στην αθλιότητα του ΣΥΡΙΖΑ. Τα «τρία μέτρα κάτω από τη γη» του κ. Πολάκη, τα μαχαίρια του κ. Φίλη, η μητροκτονία του κ. Βερναρδάκη, όλα αυτά από ένα κόμμα το οποίο μιλά για την ποιότητα του δημοσίου διαλόγου και της ενημέρωσης. Επειδή λέει έτσι το είπαν κάποιοι «ρεπόρτερ χωρίς σύνορα» και μάλιστα την ίδια μέρα που μπήκαν βόμβες στα γραφεία ενός σταθμού που χθες κατέκρινε με μεγάλη αυστηρότητα τις δηλώσεις Βερναρδάκη. Χυδαιότητα χωρίς σύνορα.

Φέρτε τον αρχηγό σας, αν τολμάει, εδώ να αντιπαρατεθούμε. Αντί να κρύβεται από το Κοινοβούλιο, αντί να κρύβεται από τη Βουλή, να έχει το θάρρος να ζητήσει συγγνώμη, να σταθεί όρθιος και να πει ότι καταδικάζει απερίφραστα αυτές τις αθλιότητες.

Κλείνω, λοιπόν, με μία έκκληση προς τις υπόλοιπες πτέρυγες της Βουλής. Τη δική σας θέση νομίζω τη γνωρίζουμε πολύ καλά, αλλά μία έκκληση τουλάχιστον προς το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής. Σε μία συγκυρία -κυρίες Κατρίνη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ- όπου η εθνική ενότητα είναι αναγκαία όσο ποτέ, σας ζητώ να κάνετε μία γενναία κίνηση για την πιο σπουδαία εθνική υπόθεση, που είναι η Παιδεία. Που πριν ακόμα από την ανεξαρτησία μας, αλλά και στους δύο αιώνες ελεύθερης ζωής της Ελλάδος, ταυτίστηκε με το έθνος.

«Εκ των γραμμάτων γεννάται η προκοπή, με την οποίαν λάμπουν τα ελεύθερα έθνη» έγραφε ο Ρήγας Φεραίος. Σκεφτείτε λοιπόν γι' αυτή την προκοπή των νέων μας, γι' αυτή ψηφίζουμε σήμερα και σταθείτε στο ύψος των περιστάσεων.